II

(Neleģislatīvi akti)

LĒMUMI

PADOMES LĒMUMS (ES) 2021/1868

(2021. gada 15. oktobris)

par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 148. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu ([1]),

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([2]),

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu ([3]),

tā kā:

(1) Lai sasniegtu Līguma par Eiropas Savienību (LES) 3. pantā noteiktos mērķus par pilnīgu nodarbinātību un sociālo attīstību, līdzsvarotu izaugsmi, vides augsta līmeņa aizsardzību un tās kvalitātes uzlabošanu, dalībvalstīm un Savienībai jāizstrādā koordinēta stratēģija nodarbinātības jomā, jo īpaši atbalstot kvalificētu, apmācītu un pielāgoties spējīgu darbaspēku, kā arī tādus darba tirgus, kas ir vērsti uz nākotni un spēj reaģēt uz pārmaiņām ekonomikā. Dalībvalstīm, ņemot vērā valstu praksi attiecībā uz darba devēju un darba ņēmēju atbildību, nodarbinātības veicināšana jāuzskata par vispārsvarīgu jautājumu un sava darbība šajā jomā jākoordinē Padomē.

(2) Savienībai ir jāapkaro sociālā atstumtība un diskriminācija, jāveicina sociālais taisnīgums un aizsardzība, sieviešu un vīriešu līdztiesība, paaudžu solidaritāte un bērnu tiesību aizsardzība, kā tas noteikts LES 3. pantā. Nosakot un īstenojot savu politiku un darbības, Savienībai ir jāņem vērā prasības, kas saistītas ar augsta nodarbinātības līmeņa veicināšanu, atbilstīgas sociālās aizsardzības nodrošināšanu, nabadzības un sociālās atstumtības apkarošanu, augsta līmeņa izglītības un apmācības nodrošināšanu un cilvēku veselības aizsardzību, kā tas noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 9. pantā.

(3) Saskaņā ar LESD Savienība ir izstrādājusi un īstenojusi politikas koordinēšanas instrumentus ekonomikas un nodarbinātības politikas jomās. Kā daļa no minētajiem instrumentiem Padomes Lēmuma (ES) 2020/1512 ([4]) pielikumā izklāstītās dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes ("pamatnostādnes") kopā ar dalībvalstu un Savienības ekonomikas politikas vispārējām pamatnostādnēm, kas noteiktas Padomes Ieteikumā (ES) 2015/1184 ([5]),

([1]) 2021. gada 16. septembra atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).
([2]) 2021. gada 23. septembra atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).
([3]) 2021. gada 24. jūnija atzinums (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts).
([4]) Padomes Lēmums (ES) 2020/1512 (2020. gada 13. oktobris) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm (OV L 344, 19.10.2020., 22. lpp.).
([5]) Padomes Ieteikums (ES) 2015/1184 (2015. gada 14. jūlijs) par vispārējām pamatnostādnēm dalībvalstu un Eiropas Savienības ekonomikas politikai (OV L 192, 18.7.2015., 27. lpp.).

veido integrētās pamatnostādnes. Tām, paturot prātā dalībvalstu savstarpējo atkarību, jānosaka, kā dalībvalstīs un Savienībā īstenot politiku. Koordinētu Eiropas un valstu politiku un reformu rezultātā būtu jānonāk pie atbilstoša vispārēju, ilgtspējīgu ekonomikas un sociālās politikas risinājumu kopuma, kam, savukārt, būtu jārada plašāka pozitīva ietekme.

(4) Nodarbinātības politikas pamatnostādnes ir saskaņotas ar Stabilitātes un izaugsmes paktu, spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem un dažādām Savienības iniciatīvām, tostarp Padomes 2014. gada 10. marta ([6]), 2016. gada 15. februāra ([7]), 2016. gada 19. decembra ([8]), 2018. gada 15. marta ([9]), 2018. gada 22. maija ([10]), 2019. gada 22. maija ([11]), 2019. gada 8. novembra ([12]), 2020. gada 30. oktobra ([13]) un 2020. gada 24. novembra ([14]) ieteikumus, Komisijas Ieteikumu (ES) 2021/402 ([15]) un Padomes Ieteikumu (ES) 2021/1004 ([16]).

(5) Eiropas pusgads apvieno šos dažādos instrumentus visaptverošā sistēmā integrētai daudzpusējai ekonomikas un nodarbinātības politikas koordinācijai un uzraudzībai. Cenšoties panākt vidisko ilgtspēju, ražīgumu, taisnīgumu un stabilitāti, Eiropas pusgadā integrēti Eiropas sociālo tiesību pīlāra un tā uzraudzības instrumenta – sociālo rezultātu pārskata – principi un tajā paredzēta cieša sadarbība ar sociālajiem partneriem, pilsonisko sabiedrību un citām ieinteresētajām personām. Tas atbalsta ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu. Savienības un dalībvalstu nodarbinātības un ekonomikas politikai būtu jāiet rokrokā ar Eiropas pāreju uz klimatneitrālu, vidiski ilgtspējīgu un digitālu ekonomiku, jāuzlabo konkurētspēja, jānodrošina pienācīgi darba nosacījumi, jāveicina inovācija, jāsekmē sociālais taisnīgums un vienlīdzīgas iespējas, kā arī jānovērš nevienlīdzība un reģionālās atšķirības.

(6) Klimata pārmaiņas un ar vidi saistītās problēmas, globalizācija, digitalizācija, mākslīgais intelekts, tāldarbs, platformu ekonomika un demogrāfiskās pārmaiņas pārveido Eiropas ekonomiku un sabiedrību. Lai pilnvērtīgi ņemtu vērā minētos strukturālos faktorus un pēc vajadzības pielāgotu pašreizējās sistēmas, atzīstot dalībvalstu ekonomikas un darba tirgu un ar tiem saistītās politikas ciešo savstarpējo atkarību, Savienībai un tās dalībvalstīm jāstrādā kopā. Tālab gan Savienības, gan valstu līmenī ir nepieciešama koordinēta, vērienīga un efektīva politikas rīcība, kura ir saskaņā ar LESD un Savienības noteikumiem par ekonomikas pārvaldību un kurā tiek ņemts vērā Eiropas sociālo tiesību pīlārs. Šādai politikas rīcībai būtu jāaptver ilgtspējīgu investīciju palielināšana, atjaunota apņemšanās pareizā secībā veikt reformas, kas sekmē ekonomisko izaugsmi, kvalitatīvu darbvietu izveidi, ražību, pienācīgus nodarbinātības nosacījumus, sociālo un teritoriālo kohēziju, augšupēju konverģenci, ekonomikas noturību un fiskālās atbildības īstenošanu. Tajā būtu jāapvieno pasākumi piedāvājuma un pieprasījuma jomā, vienlaikus ņemot vērā to ietekmi uz vidi, nodarbinātību un sociālo jomu.

(7) Eiropas Parlaments, Padome un Komisija proklamēja Eiropas sociālo tiesību pīlāru ([17]). Tas nosaka 20 principus un tiesības, kas nepieciešami labi funkcionējošu un taisnīgu darba tirgu un sociālās drošības sistēmu atbalstam, un tie strukturēti trijās kategorijās: vienlīdzīgas iespējas un piekļuve darba tirgum, taisnīgi darba apstākļi un sociālā aizsardzība un iekļaušana. Principi un tiesības dod ievirzi Savienības stratēģijai, nodrošinot, ka pāreja uz klimatneitralitāti, vides ilgtspēju un digitalizāciju, kā arī demogrāfiskās pārmaiņas ir sociāli taisnīgas un pamatotas. Eiropas

([6]) Padomes Ieteikums (2014. gada 10. marts) par stažēšanās kvalitātes sistēmu (OV C 88, 27.3.2014., 1. lpp.).
([7]) Padomes Ieteikums (2016. gada 15. februāris) par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū (OV C 67, 20.2.2016., 1. lpp.).
([8]) Padomes Ieteikums (2016. gada 19. decembris) par prasmju pilnveides ceļiem (OV C 484, 24.12.2016., 1. lpp.).
([9]) Padomes Ieteikums (2018. gada 15. marts) par Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai māceklībai (OV C 153, 2.5.2018., 1. lpp.).
([10]) Padomes Ieteikums (2018. gada 22. maijs) par pamatkompetencēm mūžizglītībā (OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.).
([11]) Padomes Ieteikums (2019. gada 22. maijs) par kvalitatīvām agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes sistēmām (OV C 189, 5.6.2019., 4. lpp.).
([12]) Padomes Ieteikums (2019. gada 8. novembris) par piekļuvi sociālajai aizsardzībai (OV C 387, 15.11.2019., 1. lpp.).
([13]) Padomes Ieteikums (2020. gada 30. oktobris) "Tilts uz nodarbinātību – Garantijas jauniešiem pastiprināšana" un ar ko aizstāj Padomes 2013. gada 22. aprīļa Ieteikumu par garantijas jauniešiem izveidi (OV C 372, 4.11.2020., 1. lpp.).
([14]) Padomes Ieteikums (2020. gada 24. novembris) par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (OV C 417, 2.12.2020., 1. lpp.).
([15]) Komisijas Ieteikums (ES) 2021/402 (2021. gada 4. marts) par iedarbīgu un aktīvu atbalstu nodarbinātībai pēc Covid-19 krīzes (*EASE*) (OV L 80, 8.3.2021., 1. lpp.).
([16]) Padomes Ieteikums (ES) 2021/1004 (2021. gada 14. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Garantiju bērniem (OV L 223, 22.6.2021., 14. lpp.).
([17]) Iestāžu kopīgā proklamācija par Eiropas sociālo tiesību pīlāru (OV C 428, 13.12.2017., 10. lpp.).

sociālo tiesību pīlārs kopā ar sociālo rezultātu pārskatu veido pamatprincipu kopumu, kas palīdzēs pārraudzīt dalībvalstu nodarbinātības un sociālos rādītājus, virzīt reformas valsts, reģionālā un vietējā līmenī un mūsdienu ekonomikā apvienot "sociālos" un "tirgus" aspektus, arī veicinot sociālo ekonomiku. Komisija 2021. gada 4. martā nāca klajā ar rīcības plānu Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai ("rīcības plāns"), kurā ietverti vērienīgi, bet reāli pamatmērķi un papildu apakšmērķi 2030. gadam, nodarbinātības, prasmju, izglītības un sociālās aizsardzības jomā.

(8) Valstu vai to valdību vadītāji Portu sociālajā samitā 2021. gada 8. maijā atzina Eiropas sociālo tiesību pīlāru par būtisku atveseļošanas elementu, norādot, ka tā īstenošana stiprinās Savienības virzību uz digitālu, zaļu un taisnīgu pārkārtošanos un palīdzēs sasniegt augšupēju sociālo un ekonomisko konverģenci un risināt demogrāfiskās problēmas. Viņi uzsvēra, ka sociālā dimensija, sociālais dialogs un sociālo partneru aktīva iesaistīšana ir izteikti konkurētspējīgas sociālās tirgus ekonomikas pamatā. Viņi konstatēja, ka rīcības plāns sniedz noderīgas norādes Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai, tostarp nodarbinātības, prasmju, veselības un sociālās aizsardzības jomā. Viņi atzinīgi novērtēja jaunos Savienības pamatmērķus 2030. gadam attiecībā uz nodarbinātību (nodarbinātiem vajadzētu būt vismaz 78 % iedzīvotāju vecumā no 20 līdz 64 gadiem), prasmēm (mācībās katru gadu būtu jāpiedalās 60 % pieaugušo) un nabadzības samazināšanu (būtu jāsamazina vismaz par 15 miljoniem cilvēku, tostarp pieciem miljoniem bērnu), kā arī pārskatīto sociālo rezultātu pārskatu, kas palīdzēs uzraudzīt progresu virzībā uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošanu politikas koordinēšanā Eiropas pusgada kontekstā. Turklāt viņi norādīja, ka, Eiropai pakāpeniski atveseļojoties no Covid-19 pandēmijas, prioritāte būs pāriet no darbvietu aizsardzības uz darbvietu radīšanu un darbvietu kvalitātes uzlabošanu, kā arī uzsvēra, ka Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana būs būtiska, lai nodrošinātu vairāk un labāku darbvietu izveidi visiem iekļaujošas atveseļošanas ietvaros. Dalībvalstis uzsvēra savu iestāšanās par vienotību un solidaritāti, kas nozīmē arī to, ka visiem tiek nodrošinātas vienādas iespējas un neviens netiek atstāts novārtā.

Viņi apstiprināja savu Eiropadomes Stratēģiskajā programmā 2019.–2024. gadam noteikto apņēmību turpināt padziļināt Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanu Savienības un valstu līmenī, pienācīgi ņemot vērā attiecīgās kompetences un subsidiaritātes un proporcionalitātes principus. Visbeidzot, viņi uzsvēra, cik svarīgi arī augstākajā līmenī ir cieši sekot līdzi panāktajam progresam virzībā uz Eiropas sociālo tiesību pīlāra un Savienības 2030. gada pamatmērķu īstenošanu.

(9) Darba tirgus reformām, tostarp valstu algu noteikšanas mehānismiem, būtu jāseko valstu sociālā dialoga praksei, lai nodrošinātu taisnīgas algas, kas nodrošina pienācīgu dzīves līmeni un ilgtspējīgu izaugsmi. Tām būtu jānodrošina vajadzīgā iespēja plaši izskatīt sociālekonomiskos jautājumus, tostarp ilgtspējas, konkurētspējas, inovācijas, kvalitatīvu darbvietu izveides, darba nosacījumu, nodarbinātu personu nabadzības, izglītības un prasmju, sabiedrības veselības un iekļaušanas, kā arī faktisko ienākumu uzlabojumus. Dalībvalstīm un Savienībai būtu jānodrošina, ka tiek mazināta Covid-19 pandēmijas sociālā, nodarbinātības un ekonomiskā ietekme un ka pārkārtošanās norit sociāli godīgi un taisnīgi. Būtu jācenšas stiprināt atveseļošanu un virzību uz iekļaujošu un noturīgu sabiedrību, kurā cilvēki ir aizsargāti un spēj paredzēt un pārvaldīt pārmaiņas un kurā viņi var aktīvi piedalīties sabiedrībā un ekonomikā. Lai atbalstītu statusa maiņu darba tirgū, kā uzsvērts Ieteikumā (ES) 2021/402, ir vajadzīgs saskaņots aktīvas darba tirgus politikas kopums, kas ietver pagaidu darbā pieņemšanas un pārejas stimulus, prasmju politiku un uzlabotus nodarbinātības dienestus.

(10) Būtu jānovērš diskriminācija visās tās izpausmēs, jānodrošina dzimumu līdztiesība un jāatbalsta jauniešu nodarbinātība. Jo īpaši nodrošinot darba tirgu un adekvātu un iekļaujošu sociālās aizsardzības sistēmu pilnvērtīgu darbību un likvidējot šķēršļus, kas kavē izglītību, mācības un dalību darba tirgū, tostarp, izmantojot ieguldījumus pirmsskolas izglītībā un aprūpē un digitālajās prasmēs, būtu jāsniedz visiem piekļuve un iespējas un būtu jāsamazina nabadzība un sociālā atstumtība, arī bērnu nabadzība un atstumtība. Ņemot vērā Covid-19 pandēmiju un saistībā ar sabiedrības novecošanu īpaši svarīga ir savlaicīga un vienlīdzīga piekļuve ilgtermiņa aprūpes un veselības aprūpes pakalpojumiem, tostarp profilaksei un veselības aprūpes veicināšanai, par pieņemamu cenu. Būtu jāturpina realizēt personu ar invaliditāti potenciālu ekonomikas izaugsmes un sociālās attīstības veicināšanā. Tā kā Savienības darbvietās aizvien plašāk tiek izmantoti jauni ekonomikas un uzņēmējdarbības modeļi, mainās arī darba tiesiskās attiecības. Dalībvalstīm būtu jānodrošina tas, lai darba tiesiskās attiecības, kas izriet no jaunām darba formām, saglabātu un stiprinātu Eiropas sociālo modeli.

(11) Integrētajām pamatnostādnēm būtu jākalpo par pamatu konkrētām valstīm sagatavotiem ieteikumiem, kurus Padome var adresēt dalībvalstīm. Ņemot vērā Atveseļošanas un noturības mehānisma darbības uzsākšanu ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241 ([18]), Komisija koriģēja 2021. gada Eiropas pusgada ciklu un ierosināja tikai ieteikumus par dalībvalstu budžeta stāvokli 2021. gadā, kā paredzēts Stabilitātes un izaugsmes paktā.

(12) Lai veicinātu nodarbinātību, sociālos ieguldījumus, sociālo iekļaušanu un pieejamību, un lai sekmētu darbaspēka prasmju pilnveides un pārkvalificēšanās iespējas, mūžizglītību un augstas kvalitātes izglītību un apmācību visiem, arī digitālo pratību un prasmes, dalībvalstīm pilnībā jāizmanto *REACT-EU*, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/2221 ([19]) un kas līdz 2023. gadam stiprina kohēzijas politikas fondus, Eiropas Sociālais fonds Plus, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1057 ([20]), Atveseļošanas un noturības mehānisms un citi Savienības fondi, tostarp Taisnīgas pārkārtošanās fonds, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1056 ([21]), un *InvestEU*, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523 ([22]).

Dalībvalstīm pilnībā jāizmanto arī Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds darbu zaudējušiem darba ņēmējiem, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 2021/691 ([23]), lai sniegtu atbalstu darba ņēmējiem, kas atlaisti lielu pārstrukturējošu notikumu rezultātā, tādu kā Covid-19 pandēmija, sociālekonomiskās pārmaiņas, kuras izraisījusi globalizācija, un tehnoloģiskās un vides pārmaiņas. Lai gan integrētās pamatnostādnes ir adresētas dalībvalstīm un Savienībai, tās būtu jāīsteno partnerībā ar visām valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm, šajā darbībā cieši iesaistot parlamentus, kā arī sociālos partnerus un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus.

(13) Nodarbinātības komitejai un Sociālās aizsardzības komitejai saskaņā ar attiecīgām Līgumos paredzētām pilnvarām jāuzrauga, kā attiecīgā politika tiek īstenota, raugoties no nodarbinātības politikas pamatnostādņu aspekta. Minētajām komitejām un citām Padomes darba sagatavošanas struktūrām, kas iesaistītas ekonomikas un sociālās politikas koordinēšanā, jāstrādā cieši kopā. Būtu jāuztur politikas dialogs starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Komisiju, jo īpaši par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm.

(14) Ir notikusi apspriešanās ar Sociālās aizsardzības komiteju,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnes, kā izklāstīts Lēmuma (ES) 2020/1512 pielikumā, paliek spēkā 2021. gadam, un dalībvalstis tās ņem vērā savā nodarbinātības politikā un reformu programmās.

([18]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar kuru izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

([19]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/2221 (2020. gada 23. decembris), ar ko Regulu (ES) Nr. 1303/2013 groza attiecībā uz papildu resursiem un īstenošanas kārtību, lai palīdzētu veicināt ar Covid-19 pandēmiju un tās sociālajām sekām saistītās krīzes seku pārvarēšanu un sagatavoties zaļai, digitālai un noturīgai ekonomikas atveseļošanai (*REACT-EU*) (OV L 437, 28.12.2020., 30. lpp.).

([20]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1057 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp.).

([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1056 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Taisnīgas pārkārtošanās fondu (OV L 231, 30.6.2021., 1. lpp.).

([22]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (es) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.).

([23]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 2021/691 (2021. gada 28. aprīlis) par Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondu darbu zaudējušiem darba ņēmējiem (*EGF*) un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1309/2013 (OV L 153, 3.5.2021., 48. lpp.).

2. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Luksemburgā, 2021. gada 15. oktobrī

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. CIGLER KRALJ